

تصویربرداری پالسی تراهرتز در مد بازتابی

امید پناهی، مهرداد خیراللهی کوهانستانی، بهاره یحیی‌ئی، معین آجودانیان، سید مهدی موسوی

پژوهشکده لیزر اصفهان

چکیده - در این مقاله یک سیستم تصویربرداری پالسی تراهرتز با استفاده از آنتن‌های نور رسانا در مد بازتابی طراحی و برپا شد و تصاویری از دو نمونه به دو روش ثبت گردید. برای تشکیل تصاویر، در روش نخست زمان رسیدن قله پالس‌ها و در روش دوم بیشینه شدت بازتابی از جسم مورد نظر برای هر پیکسل ثبت شد. به منظور بهبود کیفیت تصویربرداری یک روزنه در نزدیکی جسم قرار داده شد و وضوح تصویر ثبت شده افزایش یافت.

کلیدواژه-، تراهرتز، مد بازتابی، تصویربرداری، آنتن نوررسانا.

Terahertz pulse imaging in reflection geometry

Omid Panahi, Mehrdad Kheyrollahi Kouhanestani, Bahareh Yahyaei, Moein Ajoudaniyan, Mahdi Mousavi

Laser Research Institution, Isfahan

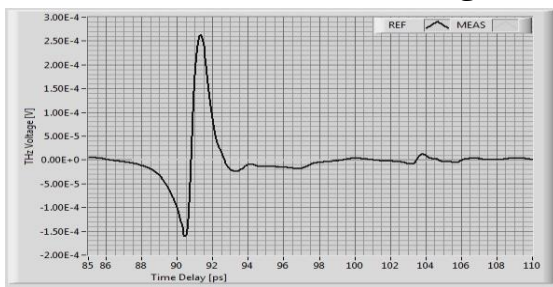
Abstract- In this paper, a THz pulse imaging system in reflection geometry has been designed and established by using photoconductive antennas and images of two samples were captured in two methods. At the first method the arrival time of THz peak pulse and in the second one the peak intensity of reflected power was recorded for each pixel of object. To improve imaging quality, an aperture was putted in front of the object and the resolution of the captured images was increased.

Keywords: Terahertz, Reflection Geometry, Imaging, Photoconductive Antenna.

۱- مقدمه

گرفته که باعث تابش امواج الکترومغناطیسی می گردد، موج تابشی به دلیل پهنای پالس لیزر دمش و طول عمر حامل های ایجاد شده در باند تراهرتز قرار می گیرد.

به منظور آشکارسازی پالس های تراهرتز از یک آنتن مشابه که تحت دمش لیزر فمتو قرار دارد استفاده شده است (آنتن گیرنده تحت بایاس خارجی قرار ندارد). حامل های ایجاد شده در آنتن، تحت تاثیر میدان پالس تراهرتز شتاب گرفته و باعث ایجاد جریان در آنتن می گردد. به منظور ثبت سیگنال زمانی پالس تراهرتز از یک تاخیر انداز اپتیکی استفاده می گردد. با حرکت این تاخیر انداز، بخش های مختلف سیگنال تراهرتز توسط لیزر فمتو نمونه برداری شده و جریان تولید شده در آنتن گیرنده بر حسب زمان ثبت می گردد. جریان اندازه گیری شده متناسب با میدان پالس تراهرتز بوده و در نتیجه میدان تراهرتز در حوزه ی زمان اندازه گیری می شود. شکل ۱ سیگنال تراهرتز ثبت شده در حوزه ی زمان را نمایش می دهد.

شکل ۱: سیگنال زمانی تراهرتز

در شکل ۲ چیدمان آزمایشگاهی برپا شده نشان داده شده است. در چیدمان مذکور با استفاده از آنتن های نورسانا یک سیستم تصویربرداری بازتابی در زاویه عمودی برپا گردید. امواج تراهرتز تولید شده توسط یک لنز بر روی جسم کانونی می شود. پالس تراهرتز بازتاب شده از سطح جسم به وسیله یک شکافنده پرتو به سمت آنتن گیرنده هدایت می شود. تصویربرداری از نمونه ها با دو روش صورت پذیرفت. در روش نخست، جسم در راستای xz اسکن و زمان رسیدن قله پالس های تراهرتز (مکان نسبی تاخیر انداز اپتیکی) برای هر پیکسل ثبت و تصویر سه بعدی تشکیل شد. تصویر ثبت شده به این روش بیانگر اختلاف نسبی سطوح جسم می باشد که معادل زمان نسبی رسیدن پالس تراهرتز به گیرنده است. در روش دوم، جسم در راستای xz اسکن و بیشینه شدت بازتابی از جسم در حوزه زمان برای هر پیکسل ثبت و تصویر دو بعدی تشکیل شد.

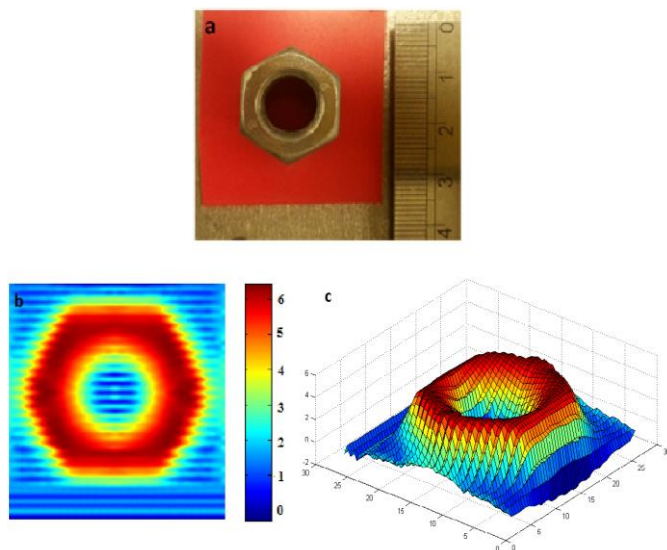
تابش تراهرتز بخشی از تابش الکترومغناطیسی است که بسامد آن در بازه ۰/۱ تا ۱۰ تراهرتز بوده و در میان ناحیه های طیفی ماکروویو و فرسرخ قرار دارد [۱] که بخشی از ویژگی های هر دو طیف را دارا می باشد. موج تراهرتز همانند امواج ماکروویو و فرسرخ غیر یونیزه کننده است و با عبور از مواد باعث یونیزاسیون آن ها نمی شود. علاوه بر این همانند امواج ماکروویو قابلیت نفوذ در بسیاری از مواد غیرسانا مانند لباس، کاغذ، چوب، مصالح ساختمانی، سرامیک و پلاستیک را دارد در حالی که مولکول های آب جاذب این امواج بوده و توسط فلزات بازتاب می شوند.

یکی از مهمترین کاربردهای فناوری تراهرتز تصویربرداری می باشد. می توان فناوری تصویربرداری تراهرتز را به دو دسته همدوس و غیرهمدوس تقسیم کرد. فناوری همدوس شامل تصویربرداری حوزه زمانی (time domain)، تصویربرداری نمونه برداری الکترواپتیکی (electro-optic sampling) و سطح نگاری (tomography) است [۲]. از طرف دیگر تصویربرداری غیرهمدوس با استفاده امواج پیوسته (CW) صورت می گیرد [۳،۴]. نخستین تصویربرداری تراهرتز در حوزه زمان انجام شد که مزیت آن پهن بودن بازه طیفی و وضوح مناسب بود. یکی از عیوب این سیستم ها پایین بودن انرژی است که استفاده از آن ها را در فاصله های دور محدود می کند. شایان ذکر است که تصویربرداری تراهرتز پالسی در مد عبوری توسط گروه ما در کار گذشته، انجام شده است [۵].

در این مقاله در ابتدا چیدمان آزمایشگاهی مورد استفاده به منظور تصویربرداری در مد بازتابی توضیح داده خواهد شد. و در قسمت آخر نتایج حاصل از تصویربرداری شدتی و سه بعدی برای دو جسم ارائه شده است.

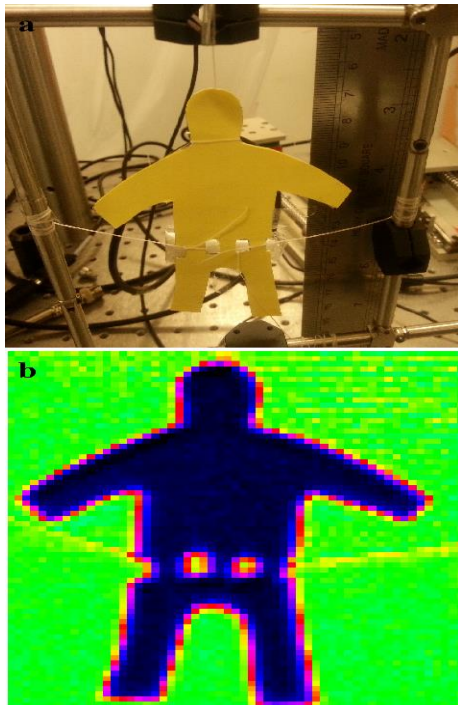
۲- چیدمان آزمایشگاهی

در این آزمایش جهت تولید و آشکارسازی امواج تراهرتز از آنتن های نور سانا استفاده می گردد. جهت تولید موج تراهرتز لیزر فمتو ثانیه آنتن فرستنده را که تحت بایاس متناوب ($\pm 10V$) قرار دارد پمپ می کند. در اثر دمش لیزری زوج های الکترون-حفره درون آنتن فرستنده تشکیل می گردد. حامل های ایجاد شده تحت بایاس خارجی شتاب

شکل ۳: (a) تصویر مرئی و (b) تصویر تراهرتز از نمای بالا (c) تصویر نمای کناری مهره (واحد تمام اعداد میلیمتر است)

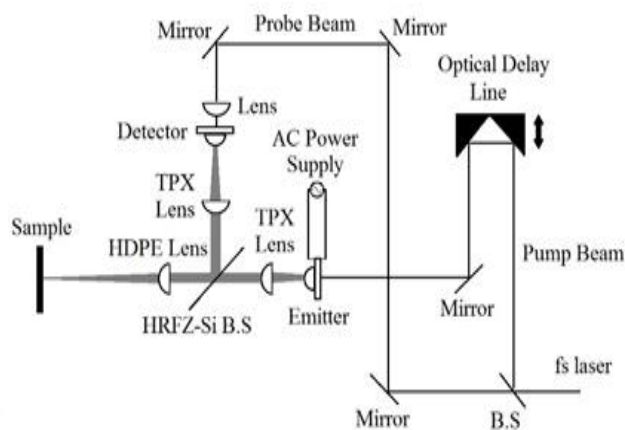
در آزمایش دوم بیشینه شدت بازتابی از مدل تهیه شده اندازه‌گیری شد. در شکل ۴ تصویر تراهرتز و مرئی این مدل نشان داده شده است. در این تصویر ریسمان نگهدارنده مدل و دو حفره به ابعاد $5 \times 3 \text{ mm}$ به وضوح مشخص است که نشان دهنده وضوح بالای تصویربرداری می‌باشد.

شکل ۴: (a) تصاویر مرئی و (b) تراهرتز گرفته شده از مدل

۴- نتیجه‌گیری

در این مقاله با استفاده از آنتن‌های نورسانا امواج تراهرتز

شکل ۲: شماتیک چیدمان تصویربرداری تراهرتز در مد بازتابی

مهمترین پارامتر در تعیین کیفیت تصویربرداری، تفکیک پذیری عرضی می‌باشد که توسط حد پراش محدود می‌گردد. با توجه به اینکه آنتن‌های مورد استفاده در این آزمایش فرکانس ۰.۱-۲ تراهرتز را تولید می‌کنند حد پراش توسط طول موج‌های بلند محدود شده و جزییات جسم مشخص نمی‌گردد. به منظور افزایش وضوح تصویربرداری یک روزنه در نزدیکی جسم قرار داده شد. قرار دادن این روزنه موجب حذف طول موج‌های بلند می‌گردد و در نتیجه وضوح تصویر افزایش می‌یابد.

۳- نتایج تجربی

در اولین آزمایش یک مهره فلزی ب ضخامت 5 mm بر روی یک صفحه پلاستیکی قرار داده شد و زمان بیشینه پالس تراهرتز بازتابی برای هر نقطه از جسم ثبت گردید (هر پیکو ثانیه معادل سیصد میکرون است). با اسکن کامل جسم تصویر سه بعدی آن تشکیل شد. در شکل ۳ تصویر مرئی و تصویر تراهرتز مهره نشان داده شده است. تصویر سه بعدی حاصل شده، ضخامت و هندسه مهره را به خوبی نمایش می‌دهد.

تولید گردید و در یک چیدمان بازتابی با اندازه‌گیری زمان بیشینه پالس و شدت آن از نمونه‌ها تصویربرداری شد. در این آزمایش به منظور بهبود کیفیت تصاویر گرفته شده یک روزنه در مقابل جسم قرار داده شد و نتایج حاصل از تصویربرداری ارائه گردید.

مراجع

- [1] Gang Chen, Jie Pei, Fei Yang, Xiao Yang Zhou, Z. L. Sun, and Tie Jun Cui, "Terahertz-Wave Imaging System Based on Backward Wave Oscillator," IEEE TRANSACTIONS ON TERAHERTZ SCIENCE AND TECHNOLOGY, VOL. 2, NO. 5, SEPTEMBER 2012
- [2] B. B. Hu and M. C. Nuss, "Imaging with terahertz waves," Opt. Lett., vol. 20, no. 16, pp. 1716-1718, Aug. 1995.
- [3] B. Hu, X. C. Zhang, and D. Auston, "Free-space radiation from electrooptic crystals," Appl. Phys. Lett., vol. 56, no. 6, pp. 506-508, Feb. 1990.
- [4] Q. Wu and X. C. Zhang, "Free-space electro-optic sampling of terahertz beams," Appl. Phys. Lett., vol. 67, no. 24, pp. 3523-3525, Dec. 1995.

[۵] ا. پناهی، م. خیرالهی و ب. یحیی‌ئی، "سامانه عکس برداری تراهرتز بر اساس آنتن‌های نور رسانا"، انجمن اپتیک و فوتونیک ایران، جلد ۲۲، شماره ۸، صفحات ۲۹۲-۲۹۵، ۱۳۹۴.